

**W związku z obecnym zagrożeniem związanym z COVID-19 w Polsce
sytuacja dotycząca działania pomocy penitencjarnej i postpenitencjarnej
wygląda następująco:**

AKTUALIZACJA - STAN NA DZIEŃ 30 MARCA 2020 R.

1. Bezpłatna pomoc prawna

Bezpłatna pomoc prawna na terenie Gminy Miasto Szczecin dla osób korzystających z usług określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o *nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej* (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 294 ze zm.) odbywa się – do odwołania - w formie zapytań wysyłanych drogą e-mail (wniosek o nieodpłatną pomoc prawną świadczoną na odległość znajduje się na stronie internetowej: http://bip.um.szczecin.pl/chapter_131015.asp). Odpowiedzi na pytania związane z funkcjonowaniem nieodpłatnej pomocy prawnej w czasie zawieszenia udzielania ich poprzez bezpośredni kontakt można uzyskać pod numerami telefonów Biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów: **(91) 424-50-75 oraz (91) 424-50-27** (czynne od poniedziałku do piątku od 7:30 do 15:30).

2. Działanie kuratorów

Sądy Rejonowe na terenie Gminy Miasto Szczecin, przy których działają zespoły kuratorskiej służby sądowej do spraw dorosłych nie przyjmują bezpośrednio interesantów – **okres ten został przedłużony do dnia 30 kwietnia 2020 r.** (w poprzedniej publikacji wskazywałam, że okres ten trwać miał do dnia 31 marca 2020 r. z możliwością przedłużenia), kontakty stron z kuratorami sądowymi odbywają się drogą elektroniczną, telefoniczną lub korespondencyjną. Wstrzymano także bezpośrednie przeprowadzanie przez kuratorów wywiadów środowiskowych (uwaga: kuratorzy mogą kontaktować się telefonicznie z nadzorowanymi w celu uzyskania informacji o przebiegu nadzoru/dozoru itp.), zawieszono wykonywanie spraw w postępowaniu wykonawczym (tj. sprawowanie nadzorów, dozorów, kontrolowanie kary ograniczenia wolności i pracy społecznie użytecznej, wykonywanie kontroli orzeczonych obowiązków w okresie próby). Nie działa także bezpośrednia obsługa w biurach obsługi interesantów, składanie pism możliwe jest drogą pocztową lub do skrzynek wystawionych przed sądem lub w holu sądu (ta droga powoduje, iż petent nie otrzymuje potwierdzenia złożenia pisma).

W Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie pracownicy Biura Obsługi Interesantów udzielają informacji telefonicznej pod nr tel. (91) 46-03-500 oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem: boi@szczecin-pz.sr.gov.pl.

W Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie oraz w Sądzie Okręgowym w Szczecinie numery telefonów oraz adresy e-mail pozostają bez zmian.

Także obsługa bezpośrednia w kancelariach komorniczych została wstrzymana (informacje udzielane są telefonicznie lub za pośrednictwem poczty e-mail).

3. Rozprawy

Zarówno w sądach okręgowych, jak i rejonowych na terenie Gminy Miasto Szczecin nie odbywają się rozprawy, poza pilnymi, wymagającymi rozpoznania w trybie niecierpiącym zwłoki – **do dnia 30 kwietnia 2020 r.** (w poprzedniej publikacji wskazywałam, że okres ten trwać miał do dnia 31 marca 2020 r. z możliwością przedłużenia). Przypomnieć należy, iż w zakresie spraw karnych sprawy pilne to:

- sprawy w przedmiocie zastosowania i przedłużenia tymczasowego aresztowania,
- sprawy, w których orzeczono środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym,
- sprawy rozpoznawane w postępowaniu przyspieszonym oraz sprawy zagrożone przedawnieniem karalności czynu albo przedawnieniem wykonania kary, oraz sprawy o zastosowanie środka detencyjnego w postaci umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców,
- sprawy, w których wykonywana jest kara pozbawienia wolności albo inna kara lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, jeżeli rozstrzygnięcie sądu dotyczy zwolnienia osoby pozbawionej wolności z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo jest niezbędne do wykonania takiej kary lub środka przymusu w tym zakładzie lub areszcie.

Oznacza to, że posiedzenia w sprawach o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania reszty kary pozbawienia wolności, sprawy o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności, o przerwę w wykonywaniu kary pozbawienia wolności itp. w zakresie karnym wykonawczym – nie odbywają się.

Zaplanowane publikacje wyroków odbywają się bez udziału stron. W stosunku do stron stosuje się w tej sytuacji przepisy przewidujące okoliczność, w której strona z usprawiedliwionych przyczyn nie stawiała się na ogłoszenie wyroku, a w przypadku osoby pozbawionej wolności – nie została na ogłoszenie doprowadzona mimo złożenia wniosku o doprowadzenie.

Ponadto zgodnie z zarządzeniami Prezesów Sądów Rejonowych w Szczecinie oraz Sądu Okręgowego w Szczecinie, wstrzymano wyznaczanie terminów rozpraw i posiedzeń na miesiąc kwiecień 2020 r., poza sprawami pilnymi.

Wstrzymane zostało także wysyłanie do stron orzeczeń i zarządzeń, od których przysługują środki odwoławcze oraz wezwań, których odebranie nakłada na stronę obowiązek wykonania czynności procesowej w terminie prekluzyjnym, za wyjątkiem spraw pilnych (w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie także za wyjątkiem spraw egzekucyjnych, upadłościowych, restrukturyzacyjnych, rejestrowych).

4. Wizyty w zakładzie karnym, widzenia z osadzonymi, paczki

W zakładach karnych oraz aresztach śledczych na terenie województwa zachodniopomorskiego, **w okresie od 24 marca 2020 r. na okres 14 dni wstrzymano:**

- zatrudnienie osadzonych poza terenem jednostki penitencjarnych,
- udzielanie osadzonym widzeń,
- odprawianie nabożeństw i udzielanie posług religijnych,

- przeprowadzanie zajęć o charakterze zbiorowym.

Jednocześnie w większości zakładów karnych położonych na terenie województwa zachodniopomorskiego wskazano, iż osobom pozbawionym wolności w związku z ograniczeniami wskazanymi powyżej zostaną m.in. **poszerzone uprawnienia do utrzymywania kontaktów z najbliższymi za pomocą środków komunikacji internetowej oraz telefonicznej.**

Ponadto, w celu ułatwienia osadzonym **możliwości otrzymywania paczek żywnościowych** od dnia 26 marca 2020 r. zamówienia wraz z potwierdzeniem wpłaty można przesłać również **przy pomocy poczty elektronicznej:**

- w Areszcie Śledczym w Szczecinie na adres e-mail: **sprzedaz@ppgardia.pl**

- w Zakładzie Karnym w Goleniowie na adres e-mail: **zk_goleniów@sw.gov.pl**

- w Zakładzie Karnym w Nowogardzie oraz Oddziale Zewnętrznym w Płotach (w tym ostatnim od dnia 25 marca 2020 r.) na adres e-mail: **zk_nowogard@sw.gov.pl**

- w Zakładzie Karnym w Stargardzie (od dnia 25 marca 2020 r.) na adres e-mail: **zk_stargard@sw.gov.pl**

UWAGA!

W dniu 28 marca 2020 r. uchwalona została przez Sejm specustawa - nazywana „Tarcza antykryzysowa” (ustawa nie weszła jeszcze w życie).

Ustawa przewiduje także podjęcie określonych kroków mających na celu zapobieżenie powstawaniu i szerzeniu się epidemii w zakładach karnych.

Na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości **<https://www.gov.pl/>** możemy znaleźć następujące informacje:

„Przyjęta przez Sejm ustawa przewiduje możliwość udzielenia przez sąd penitencjarny przerwy w karze. Przepis ma mieć zastosowanie wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, gdy jest to niezbędne dla ograniczenia ryzyka epidemii w zakładzie karnym. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o udzielenie skazanemu przerwy w karze miałby wyłącznie dyrektor zakładu karnego, za akceptacją Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Wniosek taki nie mógłby dotyczyć:

- skazanego za przestępstwa umyślne zagrożone surowszą karą niż 3 lata pozbawienia wolności;*
- skazanego za przestępstwa nieumyślne na karę powyżej 3 lat pozbawienia wolności;*
- skazanego za przestępstwa popełnione w ramach recydywy, zorganizowanej przestępczości albo przestępstwa stanowiące stałe źródło dochodu.*

Sprzeciw od przerwy w karze będzie mógł wnieść prokurator. Co więcej, decyzja sądu penitencjarnego, co do wniosku dyrektora zakładu karnego, musiałaby być poprzedzona ustaleniem, że uzasadnione jest przypuszczenie, że skazany, którego dotyczy wniosek, będzie w okresie przerwy w karze przestrzegał porządku prawnego, a także będzie się stosował do wszelkich zaleceń i obowiązków nakładanych przez władze sanitarne w związku ze zwalczaniem epidemii.

Termin wyjątkowej przerwy w karze będzie ograniczony do czasu zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu koronawirusa. Rozwiązanie ma więc charakter wyjątkowy i będzie mogło zostać zastosowane w stosunku do bardzo ograniczonej liczby więźniów. Posiedzenia sądu penitencjarnego będą mogły odbywać się na odległość, z wykorzystaniem znajdujących się w zakładach karnych urządzeń do transmisji video.

Nowa ustawa pozwoli także przeznaczyć pieniądze wypracowane przez więźniów i zgromadzone w Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych i Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy na zakup sprzętu i środków ochrony potrzebnych w więziennictwie do walki z zagrożeniem epidemicznym.

Więcej kar w dozorze elektronicznym

Projekt przewiduje także zmiany w Kodeksie karnym wykonawczym, które rozszerzają dotychczasowe zastosowanie Systemu Dozoru Elektronicznego (SDE). Proponuje się podwyższenie górnej granicy orzeczonych kar lub sumy kar pozbawienia wolności, warunkującej możliwość odbycia kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, do 18 miesięcy. Obecnie SDE stosowany jest do kar w wymiarze do jednego roku pozbawienia wolności.

Karę pozbawienia wolności w SDE odbywa dziś prawie 5 tys. osób, a dodatkowe 9 tys. kwalifikuje się do tego. Po wprowadzonych zmianach liczba osób kwalifikujących się do SDE, a jeszcze nie objętych tym rodzajem odbywania kary, może wzrosnąć teoretycznie do około 12 tys. osób. W każdym przypadku decyzja należy do sądu penitencjarnego. Osadzony musi złożyć odpowiedni wniosek, a sąd podejmuje ewentualną zgodę na odbywanie kary w SDE, gdy spełniony zostaje szereg warunków zawartych w przepisach.

Zaostrzenie przepisów kodeksu karnego

Zaostrzono przepisy związane z karaniem osób, które mając świadomość zakażenia koronawirusem. Dotychczas tego typu czyn podlegał grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Teraz będzie zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, a w przypadku narażenia wielu osób nawet do 10 lat.

Zmiany w procedurze karnej

W stanie zagrożenia epidemicznego lub stanie epidemii zajęte przedmioty mające znaczenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, będzie można nieodpłatnie przekazać podmiotom leczniczym, Państwowej Straży Pożarnej, Siłom Zbrojnym, Policji, Straży Granicznej oraz instytucjom państwowym i samorządowym.”

radca prawny

Dagmara Rajchel